

C. Virgil Gheorghiu

ORA 25

Prefață și Curriculum vitae de ELISABETA LĂSCONI

Editura MondoRO
București, 2019

FÂNTÂNA

1

— Mie nu-mi vine să cred că pleci! a zis Suzana, lipindu-se de trupul lui Johann Moritz.

A pus mâinile pe capul bărbatului și i-a mânăgaiat părul negru cu palmele. El s-a dat un pas înapoi.

— De ce nu crezi? a zis el aspru. Poimâine dimineață, la răsăritul soarelui, plec.

— Știi! a murmurat ea.

Stăteau amândoi în picioare lângă gard. Era răcoare. Trecuse de miezul nopții. El i-a dat mâinile la o parte și a zis:

— Acum, la revedere!

— Mai stai un minut! a șoptit ea.

— De ce să mai stau? Vocea lui era hotărâtă. E târziu. Mâine am treabă!

Ea n-a răspuns, dar s-a strâns și mai aproape de el. Și-a lipit obrazul de pielea pieptului lui, dându-i cămașa în lătură, apoi a ridicat ochii spre cer.

— Uite ce frumos se văd stelele! a zis ea.

Bărbatul aștepta ca ea să-i spună ceva important. Credea că de aceea l-a rugat să mai stea un minut. Îi vorbea însă despre stele. El și-a retras trupul de lângă ea și a vrut să se depărteze.

Și-a adus aminte însă că pleacă și că, cel puțin trei ani, n-are să-o mai vadă. Și s-a uitat și el la stele, ca să-i facă ei plăcere.

— Oare este adevărat că fiecare om are steaua lui pe cer și, când omul moare, steaua lui cade?

— De unde vrei să știu eu asta? a răspuns el.

Acum era hotărât să plece:

— La revedere! a zis.

— Oare și noi avem stelele noastre pe cer? a întrebat Suzana.

— Le avem, ca și ceilalți oameni! a răspuns Moritz. Pe cer sau în frunte!

I-a luat capul, cu palmele, de pe pieptul lui și i l-a dat deoseptă. Apoi a plecat. Ea l-a condus până în drum, ținându-l de mâna. Se uita uneori la stele, alteleori la el.

— Te-aștept mâine seară! a zis ea.

El n-a întors privirea. A răspuns, depărtându-se:

— Dacă nu plouă, vin!

Res Suzana ar fi vrut să alerge după el, să-l roage să vină chiar dacă plouă. Dar el se depărta, cu pașii mari. Pe urmă, a dispărut după colțul grădinilor. Femeia a rămas încă puțin pe loc. Și-a întins Rochia pe șolduri, cu palmele, scuturând firele de iarbă. Înainte de a intra în curte, s-a uitat la iarbă motolită de sub nuc, unde stătuseră culcați unul lângă altul. În nări mai simțea mirosul pielii și al trupului lui. Era un miros de iarbă strivită, de tutun și de sămbure de cireaș...

Johann Moritz a străbătut câmpul și s-a îndreptat spre casă, fluierând. Era îmbrăcat cu pantaloni negri, soldășești, avea cămașă albă, descheiată la gât, și picioarele goale. De câteva ori s-a oprit din fluierat și a căscat. Apoi s-a gândit la femeia pe care o lăsase în urmă — la Suzana — și i-a venit să râdă de întrebările ei despre stele. „Femeile sunt ca și copiii. Le trece tot felul de întrebări prin cap!“ — și-a zis el. Apoi s-a gândit la călătoria pe care are să o facă, spre America, peste o zi. După aceea, nu s-a mai gândit la nimic. Îi era somn. De-abia aștepta să ajungă acasă și să se culce. Mâine trebuie să se scoale când s-o lumina de ziua. Era ultima zi de lucru. Și până la ziua nu mai erau decât vreo câteva ceasuri.

Johann Moritz a grăbit pasul.

2

A doua zi, în zori, Johann Moritz s-a oprit la cișmeaua din mijlocul satului și, descheindu-și larg cămașa la piept, a luat de câteva ori apă rece în pumnii, frecându-și obrajii și gâtul. Împrejur nu era nimenei. Sătenii nu se sculaseră încă. El a pornit, prin mijlocul uliței. Palmele ude și le-a uscat trecându-le prin păr. Și-a potrivit apoi gulerul cămașii, fără să îl încheie, și a primit satul, de pe care se ridică o ceată albă cum e laptele.

Acesta e satul Fântâna, din România. Johann Moritz s-a născut aici, cu 25 de ani în urmă. Acum, privind casele mici și cele trei biserici — catolică, protestantă și ortodoxă —, și-a adus aminte că Suzana îl întrebă dacă n-o să-i fie dor de sat, când o să fie departe. A râs, atunci, de întrebarea ei și a răspuns că el e bărbat: numai femeilor le este dor. Acum însă simte în piept o pădere de rău, ca un abur, fiindcă trebuie să plece. A început din nou să fluiere și nu s-a uitat la sat.

Casa preotului Alexandru Korugă e la marginea șoselei, nu departe de biserică ortodoxă. Poarta e încuiată. Johann Moritz s-a aplecat și a luat cheia ascunsă sub poartă, anume ca s-o găsească el dimineața, când vine la lucru.

A descuiat poarta veche de stejar, fără grabă, și a intrat în curte. Câinii au venit în calea lui și l-au înconjurat prietenos. Îl cunoșteau, fiindcă Johann Moritz lucrează la preotul Alexandru Korugă de șase ani, în fiecare zi. Aici este la el acasă. Astăzi este însă ultima zi de lucru. Pe urmă își va lua simbria și îi va spune preotului că pleacă. Până acum nu îl anunțase încă.

Johann Moritz a intrat în magazie și a scos coșurile, așezându-le în căruță. Preotul a ieșit în cerdac, numai în cămașă albă de pânză de in și în pantaloni. Atunci se ridicase din pat. Moritz l-a salutat zâmbind. A lăsat coșul din mâna, și-a scuturat palmele de praf și a urcat în cerdac, luând din mâna bâtrânlui cană albă, plină cu apă.

— Lăsați că vă torn eu!

Johann Moritz a turnat apă în palmele făcute căuș ale preotului. Privea degetele lungi, ca de femeie, cu pielea albă, și se uita cu placere cum bâtrânlul își săpunește barba căruntă, gâtul și fruntea. Privind, Moritz uita să toarne apă. Preotul aștepta cu pumnii întinși și acoperiți de clăbuci. Atunci Moritz se simțea și se înroșea.

Preotul Korugă e parohul bisericii ortodoxe din Fântâna. Nu are decât cincizeci de ani. Barba și părul îi sunt însă ca argintul. Trupul înalt, subțire, parcă nu are carne și seamănă cu trupurile sfintilor din icoanele bisericii ortodoxe. Trupul îi este de bâtrân. Când te uiți însă în ochii lui și când îl auzi vorbind, vezi că preotul e Tânăr.

După ce a terminat de spălat, preotul a început să-și usuce obrajii și gâtul cu prosopul aspru. Moritz stătea lângă el, cu cană în mâna.

— Părinte, aş vrea să vă spun ceva! a zis.

— Așteaptă să mă-mbrac! a răspuns preotul.

A intrat în casă, luând cana goală din mâna lui Johann Moritz. În prag, s-a întors:

— Și eu am să-ji spun ţie ceva! a zis preotul zâmbind. Ceva care are să te bucure. Acum pune coșurile în căruță și înhamă caii!

În primele ceasuri ale dimineții, Johann Moritz și preotul Alexandru Korugă au cules merele și le-au aşezat în saci, tăcuți. Când soarele era la umărul lor, preotul s-a oprit. A întins brațele, obosit.

— Să facem o pauză!

— Să facem! a zis Moritz.

S-au îndreptat spre sacii plini cu mere. Apoi s-au aşezat, unul pe un sac, celălalt pe alt sac. Preotul a căutat în buzunarul pantalonilor pachetul de țigări pe care îl aducea întotdeauna pentru Moritz și i l-a întins.

— Parcă voi ai să-mi spui ceva, a zis preotul.

— Voiam, părinte!

Moritz și-a aprins țigara și a aruncat chibritul în iarbă, uitându-se la el cum se stinge. Acum îi era greu să-i spui preotului că pleacă. Ar fi vrut să amâne.

– Să-ți spun eu întâi ce veste bună am pentru tine! a zis preotul.
Lui Moritz îi părea bine că nu trebuie să vorbească încă despre plecare.
– Camera cea mică de lângă bucătărie stă goală, a zis preotul. M-am gândit că ar fi bine să te muti tu în ea. Preoteasa a spoit-o și a pus perdeluțe la ferestre și așternuturi curate. Acasă la voi tot nu este loc. Tu și bătrânii aveți numai o încăpere. Mâine, când vii, adu-ți lucrurile!

– Mâine nu vin la lucru!
– Atunci, poimâine! a zis preotul. Camera este de azi înainte a ta!
– Nu mai vin deloc la lucru, a zis Moritz. Mâine plec în America!
– Mâine?

Preotul a deschis ochii mari.

– Mâine! La răsărîtuș soarelui!

Voceea lui Moritz era hotărâtă. Dar era aburită de o caldă părere de rău. și de puțină jenă.

– Am primit scrisoare că vaporul e la Constanța. Stă numai trei zile în port!

Preotul știa că Johann Moritz vrea să plece în America. Mulți țărani tineri pleacă în America și, după doi sau trei ani, se întorc în sat cu bani și își cumpără pământ. Țărani care au fost în America au cele mai frumoase gospodării din Fântâna. Preotului îi părea bine că și Moritz va pleca. După câțiva ani, va avea și el o gospodărie frumoasă în sat. Nu știa însă că pleacă aşa de curând. Nu-i spuse nici până în clipa aceea. și lucraseră toată vreuma umăr lângă umăr. În fiecare zi.

– Abia ieri am primit scrisoarea, a zis Moritz.

– Pleci singur?

– Cu Ghiță Ion! a zis Moritz. Ne angajăm pe vapor, ca să lucrăm la cazane. În felul acesta nu trebuie să plătim pentru drum decât 500 de lei de căciulă. Are el un prieten la Constanța, chiar în port, care a vorbit să fim angajați pe vapor.

Preotul i-a urat noroc mult; însă îi părea rău că se desparte de el. Johann Moritz era Tânăr. Era muncitor. Era om de omenie. Dar era sărac. Nu avea nici o palmă de pământ.

În restul zilei, culegând merele, cei doi bărbați mai mult au tăcut. Când și când, bătrânul povestea despre America; Moritz asculta. De câteva ori a oftat. Îi părea acum și lui rău că pleacă. Seara, după ce și-a luat simbria, Moritz a stat cu ochii plecați în fața preotului. A întârziat încă o clipă, deși nu era necesar. Nu se putea despărții. Bătrânul l-a bătut pe umăr.

– Să-mi scrii, când ajungi acolo! a zis preotul. Mâine dimineață, vino să-ți dau un pachet cu mâncare pentru drum!

După ce i-a numărat încă cinci bancnote de o sută, în afară de simbrie, preotul a zis:

– Vino când s-o lumina de ziua! Bate la fereastra mea încet; e bine să nu audă preoteasa. Știi, femeile sunt mai zgârcite. Eu pregătesc sacul cu merinde din seara asta. Când vrei să pleci?

– La răsărîtuș soarelui, mă întâlnesc cu Ghiță Ion la marginea satului.

– Tocmai bine ai timp să treci întâi pe la mine. Altfel îi-aș fi spus să vîi în seara asta.

– Mai bine mâine! a zis Johann Moritz.

Se gândeau că în seara aceea îl aștepta Suzana. Apoi a plecat.

3

Preotul Korugă a așezat rucsacul cu provizii lângă perete, sub fereastră. A stins lumina. Pe urmă a intrat în pat.

Înainte de a închide ochii, s-a gândit la călătoria lui Johann Moritz spre America. Când pregătise sacul cu merinde, avusese senzația că pleacă el. Cu treizeci de ani în urmă, își făcuse și el geamantanele să plece. De-abia își luase titlul de doctor în teologie și fusese angajat misionar de colonia ortodoxă din Michigan. Cu o săptămână înainte de plecare, a trimis telegramă că renunță la post. O cunoșcuse pe preoteasa lui și s-a căsătorit. De atunci este paroh al bisericii din Fântâna. Satul este mic. Viața, aspră. După sosirea în Fântâna, i-a părut rău că renunțase la plecare. Dar era prea târziu. America a rămas un vis neîmplinit. De câte ori pleacă un țăran peste ocean, el îi dă ţigări, mâncare, bani de drum, și îl roagă să îi scrie de-acolo. Acestea toate le făcea ascunzându-se de preoteasă. Ea nu s-ar fi opus. Dar bătrânul avea senzația că atunci când se gândește la America îi este oarecum infidel soției. El renunțase la America pentru ea. Rivalitatea rămăsese însă ascunsă – și lupta se mai dădea încă între cele două dragoste. Plecarea lui Johann Moritz era însă altfel decât celelalte. Moritz era omul lui de încredere. De aceea simțea că, o dată cu sosirea lui Moritz pe pământul Americii, păsea și o parte din ființa lui în Lumea Nouă.

*

* *

Afară era lună plină. Preotul Alexandru Korugă nu putea adormi. S-a ridicat din pat. A aprins lumina. A căutat în bibliotecă, ale cărei rafturi acopereau trei pereți, de jos până în tavan. A scos o carte. Înainte de a o deschide, s-a uitat la rafturile pline. Erau cărți englezești, germane, franțuzești și italienești. În alt raft erau clasice, în grecește și latinește. Fiecare din aceste cărți îi fusese prietenă în cursul celor treizeci de ani de când locuiește în Fântâna. Uneori se întrebă de ce nu a făcut o carieră universitară. Prietenii îl sfătu-

seră să vină la universitatea din București sau la cea din Iași. De două ori i s-a oferit catedra de Istorie a Bisericii. El a refuzat. Și nu i-a părut rău că a refuzat. Aici, în Fântâna lui, oficia serviciul religios în fiecare duminică și sărbătoare, iar în restul săptămânii făcea agricultură, albinărit și pomicultură. Seara citea. Viitorul îl accepta aşa cum îl primea din mâinile destinului. O singură dată căutase să forțeze destinul: când voise să plece în America. Utilizase toate forțele lui omenești ca să plece. Și, deși nu a neglijat nimic, n-a plecat. A rămas pe loc. Intervenise un fapt neprevăzut. De atunci nu-și mai face planuri de viitor în care să creadă cu certitudinea că se vor realiza.

Preotul a pus cartea la loc, în raft. „Oare îmi pare rău cu adevărat că n-am plecat în America acum treizeci de ani?“ s-a întrebat. „Dacă nu-mi pare rău, atunci de ce am *Reisefieber*¹ acum, când pleacă Johann Moritz?“ Învelindu-se cu cuvertura, s-a gândit: „Nu e părerea de rău că n-am plecat. E durerea nos-talgiei după un lucru despre care avem iluzia că există, dar pe care nu-l dobândim niciodată. Dacă atingem cu simțurile acel lucru, constatăm că el nu este ceea ce doream noi. Poate că America nu este ceea ce caut. Este numai pretextul căutării. America e o invenție a nostalgiei noastre. Poate că durerea de a nu fi cunoscut America este mai mică decât durerea pe care aș fi avut-o dacă aș fi cunoscut-o“.

Totuși, preotul Korugă n-a putut adormi. Era emoționat. Aștepta să se lumineze de ziua, ca și cum el ar fi fost acela care trebuia să se întâlnească cu Ghiță Ion la marginea satului și să plece la Constanța, unde îi așteaptă vaporul care „nu stă decât trei zile în port“.

Când s-a deșteptat, era încă întuneric. Dar cocoșii cântaseră de ziua. A deschis fereastra. Drumul era pustiu. Satul era învăluit într-o ceață albicioasă. Preotul a desfăcut sacul, care era rezemat de perete, și a pus înăuntru cutia de țigări de pe masă. „Dacă Johann Moritz pleacă, nu mai am cui da țigările să le fumeze. Pentru el le cumpărasem“ – și-a zis. Fereastra începuse să se lumineze. Pe drum s-au auzit pași. Au trecut pe lângă poartă și s-au stins în depărtare. „Dacă nu se grăbește, are să întârzie la întâlnire“ – și-a zis preotul. Apoi a ieșit în cerdac. S-a spălat cu apă rece. Moritz nu era în curte, ca să vină să-i toarne pe mâini.

Soarele răsărise; Johann Moritz nu a venit încă. Preotul l-a așteptat până la amiază. Pe urmă și-a închipuit că Moritz s-a deșteptat târziu și nu a mai avut timp să treacă să-și ia sacul cu alimente, înainte de a pleca. „Păcat că n-a venit! Îi împachetasem merinde pentru trei săptămâni“ și-a zis preotul. „Ar fi avut și în America pentru primele zile!“

– Vino la masă, Alexandre! a spus preoteasa.

Apăruse în pragul ușii.

– Imediat! a răspuns preotul.

A împins sacul sub pat. L-a împins cu durerea cu care dai deosebit un lucru la care trebuie să renunți împotriva dorinței tale: dar pentru totdeauna. Ultima lui sansă de a ajunge în America, fie și „prin procură“, era pierdută. Așa cum făcuse cu treizeci de ani în urmă.

Se duse la masă. „Prin Johann Moritz, dacă ar fi luat sacul, mi s-ar fi părut că eu însuși călătoresc. *Qui facit per alium facit per se*¹. Păcat că n-a venit!“ – și-a zis.

În odaia Iolandei – soția lui Iorgu Iordan – e încă lumină. O lumină albă, gingășă: înainte de a răzbate prin fereastră, trece prin abajurul de mătase.

Lumea spune că Iolanda este o femeie nefericită. A venit în sat, împreună cu Iorgu Iordan, acum douăzeci și cinci de ani. Au poposit călări la cărciuma satului. Nimici nu știa de unde vin. Se vedea însă că vin de departe. Ea era româncă – el, nu.

Mai târziu, s-a aflat că vin din Ungaria. Erau îmbrăcați amândoi cu şube mari, îmblănite. După ce au mâncat friftură și au băut vin – el, înghiind porții duble, iar ea, abia atingându-se de mâncare și băutură, ca o vrabie –, au dormit amândoi în camera cărciumarului. Peste trei zile s-a știut că rămân în sat pentru totdeauna, iar după câteva săptămâni au cumpărat cărciuma. De atunci locuiesc în Fântâna. Când au venit, Iorgu Iordan nu știa românește. Acum vorbește bine. În sat, nu sunt însă prieteni cu nimici. Nici când au avut un copil, pe Suzana, nu l-au dat să învețe la școală din sat, ca să nu se împrietenescă cu copiii țăranilor. Suzana a învățat carte la oraș.

Sătenii nu o văd pe Iolanda decât atunci când se duce la biserică ortodoxă sau când se duce la oraș, în trăsură lângă Iorgu Iordan, mică numai jumătate cât trupul uriașului. Are părul blond ca mătasea de borangic și ochii albaștri. Suzana seamănă cu mama ei ca două picături de apă. Astăzi tot ce se știe despre Iorgu Iordan. Într-o iarnă, a împușcat un om care voia să intre în casă. L-a împușcat cu arma de vânătoare, drept în frunte. Jandarmii au spus că Iorgu Iordan era în dreptul lui, să împuște pe cineva care intra noaptea în casa lui ca să-i fure banii. Sătenii n-au fost de aceeași părere cu jandarmii. Ei au zis că omorul rămâne omor. Dar faptele au început să se uite. Se petrecuseră cu mulți ani în urmă.

Johann Moritz a văzut prin spărtura gardului cum și lumina de la camera Iolandei se face întâi mică, tremură o clipă, apoi se stinge. A dus palmele pâlnie la gură și a strigat:

– Cucuvau! Cu-cu-vau!

Strigătul lui Moritz a sfâșiat văzduhul ca un cuțit. Ecoul l-a repetat. Pe urmă a fost tăcere. O clipă. Fereastra din colțul de miazănoapte al casei lui

¹ Cine face prin altul face prin sine. (lat.)

¹ Neliniștea călătoriei. (germ.)

Iorgu Iordan s-a deschis. Suzana a sărit din cameră, abia atingând pervazul ferestrei. A străbătut curtea în goană și în vârful picioarelor. A ieșit din curte prin spărtura gardului, unde o aștepta Johann Moritz.

Respect pentru oameni și cărți

4

– De ce mă strigi tot cu „cucuvau“? a întrebat ea.

Ajunsese de cealaltă parte a gardului. Moritz a vrut să-o îmbrățișeze. Ea s-a ferit.

– Ti-am spus să nu mai strigi „cucuvau“!

– Cum să te strig? a întrebat Moritz.

– Oricum, a zis ea. Strigătul cucuvăii nu e bun, aduce nenoroc și moarte.

Asta aduce!

– Fleacuri băbești! a zis Moritz. Altă pasare care să cânte ziua și noaptea, și pe vreme bună și pe vreme rea, și vara, și iarna, nu e! Numai cucuvaia. Știi tu altă pasare? Privighetoarea cântă doar primăvara. Dacă te strig seara ca privighetorile, taică-tu întelege că e glas de om. Vrei să afle uriașul?

– Nu vreau să afle, a zis ea. Dar cucuvaia aduce moarte!

– Nu-s eu de vină, a zis Moritz. De ce n-a făcut Dumnezeu altă pasare care să cânte în toate anotimpurile și la toate ceasurile, fără să prevestească moarte? Dar acum n-are rost să ne certăm. Azi a fost ultima seară când te-am mai strigat. De-acum nu ne mai întâlnim pe furiș. Eu plec mâine dimineață. Când vin, te iau de nevastă. N-o să mai trebuiască să te chem la gard cu strigătul cucuvăii.

A prins-o în brațe. Ea s-a lipit de el. L-a încercuit cu brațele pe după cap. Se aflau sub nucul unde stătuseră cu o seară înainte și în toate serile, de patru luni, de când s-au întâlnit întâia oară. Moritz a simțit cum trupul femeii se lasă cu toată greutatea pe brațele lui. A sprijinit-o, ca să nu cadă, și a așezat-o pe iarba. S-a așezat și el lângă ea. Trupul ei era acum încolăcit ca un șarpe, ca o iederă, de al lui. Nu au vorbit, nici unul, nici altul. Mâinile s-au căutat prin întuneric. Și el, și ea au închis ochii. Gurile li s-au lipit.

Undeva, în fundul grădinii lui Iorgu Iordan, s-au auzit greierii. Apoi greierii au tăcut. Ei erau tot îmbrățișați. Nu-și spuneau nimic. La câțiva pași, întinsă, era rochia albastră a Suzanei. O scosese ca să n-o vadă maică-sa șifonată și înverzită de iarba de sub nuc. Norul de cerneală care acoperise luna până atunci s-a dat deoparte și acum umerii goi ai femeii străluceau. Moritz își scosese și el cămașa și o așternuse pe iarba, sub trupul Suzanei. Pieptul lui lucea, asudat. Lângă umerii albi ai Suzanei, pielea lui Moritz părea neagră ca scoarța copacilor.

– Iani, a zis ea, nu vreau să pleci!

– Cum poți vorbi așa? a zis el, supărat. Știi că dacă nu plec în America nu putem cumpăra pământ. Dacă nu avem pământ, nu te pot lua de nevastă. Unde vrei să stăm dacă nu avem casă și nici o palmă de ogor? Peste trei ani mă-ntorc cu bani și ne cununăm. Sau nu mai vrei să ne cununăm?

– Vreau, a zis ea. Dar nu vreau să pleci în America!

– Și cu ce vrei să cumpăr pământ?

Johann Moritz a zâmbit:

– Știi că am și arvunit ogorul lui Nicolae Porfir? Când mă-ntorc, îi aduc restul.

Johann Moritz a început să povestească cum a vorbit cu Porfir despre ogor, cum s-a dus apoi și l-a văzut, cum o să construiască el casa, staulul și celealte.

– Iani, dacă pleci, să știi că nu mă mai găsești vie când te-ntorci! a zis Suzana, fără să asculte ce povestește el.

– Ce și-a venit deodată?

Moritz era supărat.

– Nimic, a zis ea. Îți spun însă ce simt în inima mea. Tu poți să nu dai crezare. Dar n-ai să mă mai găsești când te-ntorci!

– Ba am să te găsesc, a zis Moritz. Tu rămâi doar acasă, la taică-tu și la maică-ta, cum ai stat și până acum. N-am nici o grija de tine. Doar nu te las în drum!

Ea a început să plângă încet.

– Ce ai? a întrebat el.

Apoi a sărutat-o pe gură. Buzele femeii erau reci și sărate de lacrimi.

– Spune-mi, ce ai?

– Tu ai să zici iar că sunt prostii femeiești! Mai bine să nu-ți spun!

– N-am să mai zic că sunt prostii femeiești!

– Eu cred că tata are să mă omoare, a zis ea.

– Cine și-a mai băgat și asta în cap?

Vocea lui era aspră.

– Cum are să te omoare taică-tu?

– Știam eu că nu mă crezi! a zis ea. Dar tremur toată de frică. Eu ștui că-i adevărat ce simt. Tata aflat ceva. Nu ștui de unde, dar aflat. De-aia are să mă omoare!

– Ce știe taică-tu?

– Despre noi, a zis ea. Despre dragoste!

5

Îeșind din curtea preotului, Johann Moritz s-a oprit la cișmeaua de la marginea șoselei. S-a spălat. Apoi s-a îndreptat spre partea de miazăzi a satului.

Acolo locuiește Nicolae Porfir, țăranul care are la marginea pădurii un teren de vânzare. Moritz a intrat în curtea lui.

– Mâine plec în America! a zis el. Vin înapoi cu bani ca să cumpăr ogorul. Vreau să-ti dau înainte de plecare o arvnă, ca să nu-l vinzi altuia.

– Cât vrei să stai în America? a întrebat țăranul.

– Până adun banii. Doi sau trei ani.

– Mai mult, nici n-ai nevoie să stai! În trei ani îți faci suma. Nimeni n-a stat mai mult de trei ani. În America se câștigă banii ușor.

– Ce arvnă să-ți las? a întrebat țăranul.

– Nu-i nevoie de bani. Dacă vîi peste trei ani cu 50.000 de lei, ai ogorul. Nu-l dau nimănui. Te-aștept.

Moritz a scos, totuși, un teanc de hârtii din buzunarul pantalonilor și l-a numărat pe prispa casei.

– Ai aici 3.000 de lei, a zis. E mai bine să-ți dau o arvnă!

Johann Moritz i-a strâns mâna lui Nicolae Porfir, în semn că târgul s-a făcut. Apoi a plecat. Nu se întunecase încă. Voia să vadă ogorul pe care-l arvnise. Se uitase la el de nenumărate ori. Îl cunoștea foarte bine. Dar acum e altceva. Acum ogorul este al lui. Nu rămâne decât să aducă banii.

6

Johann Moritz o luă direct peste câmp. A mers repede. Cămașa i se lipise de piele, udă de nădușeală. Nu avusese răbdare să meargă încet. Când a ajuns în fața pădurii de stejari, s-a oprit. Între el și pădure se întindea ogorul lui. Era semănat cu porumb. Porumbul era înalt cât el. Nu era un ogor mare. Atât cât să-ți faci pe el o casă, curte, grădină de zarzavat și un ochi de livadă. L-a măsurat cu privirea, de la un capăt la celălalt. O dată în lung. Pe urmă în lat. Privea cum se înalță, deasupra ciucurilor verzi ai porumbului, acoperișul casei, cumpăna fântânii, poarta înaltă de stejar, staulul vitelor. De multe ori se uitase el la ogor și i se păruse că vede gospodăria aievea, dar niciodată nu fusese ca acum. Parcă erau adevarate toate. Așa cum le plănuise. Johann Moritz a zâmbit, privind valurile de porumb, care foșneau în bătaia vântului. Pe urmă s-a apăcat și a luat, cu mâna stângă, un pumn de țărână. Era caldă. Moritz a avut senzația că strânge în palmă ceva viu. Căldura țărânilor de pe ogor era la fel cu căldura unui trup în viață. Cum este căldura unui pui de vрабie când îl ai între palme. Johann Moritz s-a apăcat și a luat și în mâna dreaptă un pumn de țărână. A strâns-o în pumni cu putere, apoi a presărat-o înapoi pe câmp. A înaintat prin porumb spre pădure. La mijlocul ogorului, a luat iar țărână în mâna. „Și asta e caldă“, și-a zis. „Tot ogorul e cald ca o

fîntă.“ A dus apoi țărâna lângă obraz. Miroslui ei l-a pătruns în piept. „E un miroslu tare ca de tutun... parfumul său al pământului“, s-a gândit el.

Johann Moritz a ridicat fruntea. Și-a deschis larg pieptul. A sorbit cu putere, până și-a umplut plămânii, aerul înmiresmat de pe ogorul lui. A făcut-o de câteva ori. Pe urmă a plecat pe același drum pe care venise. „Suzana mă așteaptă acum!“ – s-a gândit Johann Moritz. Și a început să fluiere.

7

Iorgu Iordan, tatăl Suzanei, are casa la marginea satului Fântâna. O casă mare, cu acoperișul de țiglă roșie. Johann Moritz s-a apropiat prin grădini de fundul curții. S-a oprit și a privit prin spărtura gardului.

Iorgu Iordan ieșea din casă. A păsit apăsat în cordac și a închis obloanele de la ferestre. A tras zăvoarele, a încliat ușile pe rând cu cheia. Moritz îi urmărea mișcările. După ce a zăvorât ușile și ferestrele, Iorgu Iordan a privit bănuitor împrejur. Pe urmă a coborât scările. Trepte de lemn au troșnit sub greutatea pașilor lui de uriaș. Era îmbrăcat, ca de obicei, cu jachetă, cizme scurte și pantaloni de călărie. A străbătut grădina din fața casei, până la poartă. A împins zăvorul smucit, cu mânie, a învărtit cheia de două ori și s-a întors legânându-se. A înconjurat clădirea, uitându-se în toate părțile, ca și cum ar fi căutat pe cineva ascuns în grădină. A intrat în casă prin ușa din spate. S-a auzit o cheie învărtită în broască de două ori. Apoi a fost tăcere.

Iorgu a intrat în camera lui de culcare. Pereții sunt încărcăti cu trofee de vânătoare, cu capete împăiate de cerbi, de lupi și de urși. Între vulturii împăiați și coarnele de cerb stau agățate puști de vânătoare, pistoale și cartușiere. La marginea patului uriaș, două piei negre de urs Iorgu Iordan a călcat cu cizmele peste pieile urșilor negri și a luat din cuier o armă, pe care a așezat-o sprijinită de pat. A scos din sertarul noptierei un revolver, o lumânare și o cutie de chibrituri. Le-a pus alături, pe masă, și s-a așezat pe marginea patului. Și-a scos cizmele. Respira greu. Cizmele le-a lăsat, una lângă alta, pe capetele blanilor de urși. Așa le pune în fiecare noapte, totdeauna în același loc, ca să le găsească pe întuneric, când întinde mâna. La urmă, s-a dezbrăcat și a intrat în pat, înfundându-se între pernele albe, ca un urs în zăpadă.

Pe lângă gard, Johann Moritz a văzut cum se stinge lumina de la camera lui Iorgu Iordan. A devenit mai întâi mică, tremurând de câteva ori, până a dispărut. Fereastra a rămas neagră, ca un ochi de întuneric.

Johann Moritz s-a depărtat de ea. Trupul Suzanei strălucea gol pe iarbă, ca de marmură.

– Ti-a spus taică-tu ceva? a întrebat el.

– Nu!